

B.A. Part—I (Semester—I) Examination
(Optional Subjects)
RASHTRASANT TUKDOJI THOUGHT

वेळ : तीन तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :—(1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
 (2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
 (3) प्र.क्र. 5 मधील सर्व बहुपर्यायी प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

1. थोडक्यात उत्तरे द्या :—

- (अ) राष्ट्रसंतांचा जन्म व बालपणावर टिपणे लिहा. 4
 (ब) राष्ट्रसंतांना भक्तीच्या प्रेरणेतून काव्यसिद्धी कशाप्रकारे झाली ? 4
 (क) राष्ट्रसंतांना झालेला गुरुवियोग व त्यातून गृहत्याग यावर स्पष्टीकरणात्मक टिपणे लिहा. 4
 (ड) राष्ट्रसंतांचा महात्मा गांधीच्या आश्रमातील निवास हा देशकार्यासाठी कसा कारणीभूत ठरला ? 4

किंवा

- (य) राष्ट्रसंतांनी झाडीमंडळात केलेल्या संचाराची माहिती थोडक्यात सांगा. 4
 (र) आरती मंडळ, सप्ते-चातुर्मासाच्या माध्यमातून राष्ट्रसंतांनी तरुणाईला दिलेले प्रोत्साहन स्पष्ट करा. 4
 (ल) राष्ट्रसंतांनी केलेले भूदान यज्ञातील कार्यविशेष स्पष्ट करा. 4
 (व) आदर्श ग्राम निर्मितीची संकल्पना व प्रेरणा स्पष्ट करा. 4

2. स्वातंत्र्यपूर्व काळात राष्ट्रसंतांनी विदर्भात केलेल्या राष्ट्रभक्तीवर कार्याचे वर्णन करा. 16

किंवा

- सक्षम राष्ट्रउभारणीमध्ये सक्षम ग्रामाचा सहभाग कसा असावा राष्ट्रसंत सांगतात, ते स्पष्ट करा. 16
 3. राष्ट्रसंतांनी समाजातील अस्पृश्यता, अंधश्रद्धा व बळीप्रथा उच्चाटनासाठी केलेले कार्य सोदाहरण स्पष्ट करा. 16

किंवा

- विविध जातीधर्मपंथांच्या एकत्रीकरणासाठी राष्ट्रसंत कोणत्याप्रकारे कार्य करतात ते सांगा. 16

4. थोडक्यात उत्तरे द्या :—

- (अ) आजच्या युगात औपचारिक शिक्षणासमवेत कृतीवर व्यावसायिक शिक्षणाची आवश्यकता कशामुळे आहे ? 4
 (ब) सप्ते व चातुर्मासात राष्ट्रसंत राष्ट्रभक्तीवर कोणते कार्यक्रम हाताळत असत ? 4
 (क) टिपण लिहा: म. फुले यांचे शैक्षणिक कार्य. 4
 (ड) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या शिक्षणक्षेत्रातील कार्याची माहिती द्या. 4

किंवा

- (य) महिला सक्षमीकरणासाठी राष्ट्रसंत कोणत्या प्रकारे कार्य करतात ? 4
- (र) महिलांच्या प्रगतीसाठी केलेले वलसंवर्धनात्मक कार्य स्पष्ट करा. 4
- (ल) सावित्रीबाई फुले यांचे शिक्षणविषयक कार्य स्पष्ट करा. 4
- (व) ताराबाई शिंदे यांचे महिला सक्षमीकरणाचे कार्य स्पष्ट करा. 4

5. योग्य पर्याय निवडा :—

- (1) _____ या टोपण नावाने राष्ट्रसंतानी भजने लिहिली ? 2
 (अ) तुळडादास (ब) बालकवी (क) गुरुदास
- (2) 'है प्रार्थना गुरुदेवसे यह स्वर्गसिंम संसार हो' — ही ओळ कशाच्या प्रारंभी म्हटली जाते ? 2
 (अ) भजनाच्या (ब) सायंप्रार्थने च्या (क) रामधूनच्या
- (3) 'सर्व। ग्रामासी सुखी करावे। अन्न वस्त्र पात्रादी द्यावे। परी तू दुःखची भोगावे। भूषण तुझे _____।' 2
 (अ) शेतकऱ्या (ब) कष्टकऱ्या (क) ग्रामनाथा
- (4) जीवनयोगी खंड 1 ते 11 चे लेखक _____ 2
 (अ) श्री. रघुनाथराय पत्तर्किने (ब) सुदाम सावरकर (क) प्रा. रघुनाथ कडवे
- (5) श्री गुरुदेव सेवाश्रमाची स्थापना कोणी केली ? 2
 (अ) राष्ट्रसंतानी (ब) शामरावदादा मोकदमांनी (क) सुदामजींनी
- (6) या _____ माजी। लपले रविंद्र ज्ञानेश शिवाजी। विकसता प्रगटतील समाजी। शेकडो महापुरुष। 2
 (अ) कोवळ्या कळ्यां— (ब) राजच्या फुलां— (क) सावळ्या ढगां—
- (7) राष्ट्रसंतानी एक्के. सप्ते _____ सुरू केले. 2
 (अ) चातुर्मास (ब) अष्टोमास (क) बारोमास
- (8) भूदान चळवळीचे प्रणेते _____ हे होत. 2
 (अ) राष्ट्रसंत (ब) म. गांधी (क) विनोबा भावे